

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 8.5.2019
JOIN(2019) 8 final

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Ειδική Διοικητική Περιοχή του Χονγκ Κονγκ: Ετήσια έκθεση
2018**

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ: ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

Συνοπτική παρουσίαση

Αφότου η κυριαρχία του Χονγκ Κονγκ μεταβιβάστηκε στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (ΛΔΚ) το 1997, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τα κράτη μέλη της παρακολουθούν στενά τις πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στην Ειδική Διοικητική Περιοχή (ΕΔΠ) του Χονγκ Κονγκ, με βάση την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα». Σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβε το 1997 έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Επιτροπή δημοσιεύει ετησίως έκθεση σχετικά με τις εξελίξεις στο Χονγκ Κονγκ. Η παρούσα έκθεση είναι η 21η και καλύπτει τις εξελίξεις που σημειώθηκαν το 2018. Η ΕΕ εμμένει στην πολιτική της για «μία ενιαία Κίνα» και υποστηρίζει την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα» και την εφαρμογή της στην πράξη.

Το 2018 ήταν ένα ακόμη έτος γεμάτο προκλήσεις για το Χονγκ Κονγκ. Οι πολιτικές εξελίξεις ώθησαν τον εκπρόσωπο της Ύπατης Εκπροσώπου/Αντιπροέδρου (ΥΕ/ΑΠ) να προβεί σε δηλώσεις σε τρεις διαφορετικές περιπτώσεις: όσον αφορά την επιβολή περιορισμών στο δικαίωμα του εκλέγεσθαι, την απαγόρευση ενός πολιτικού κόμματος και την πολιτικά υποκινούμενη άρνηση ανανέωσης της θέωσης εργασίας ενός αλλοδαπού δημοσιογράφου.

Οι περισσότερες πτυχές της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα» συνεχίζουν να λειτουργούν καλά. Ωστόσο, το τελευταίο έτος αυξήθηκαν οι ανησυχίες σχετικά με τη διάβρωση της αρχής αυτής, η οποία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της οικονομικής επιτυχίας του Χονγκ Κονγκ. Παρατηρείται σαφής αρνητική τάση όσον αφορά τη διάβρωση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Η τάση αυτή προκαλεί εύλογες ανησυχίες ως προς το κατά πόσον ο υψηλός βαθμός αυτονομίας του Χονγκ Κονγκ και η ελκυστικότητά του ως διεθνούς επιχειρηματικού κέντρου θα διατηρηθούν μακροπρόθεσμα. Η επιχειρηματική κοινότητα παρακολουθεί τις εξελίξεις αυτές και το 2018 διάφορα εμπορικά επιμελητήρια προέβησαν σε δημόσιες δηλώσεις προκειμένου να εκφράσουν τις ανησυχίες τους.

Η ελευθερία του λόγου και η ελευθερία πληροφόρησης γίνονται εν γένει σεβαστές στο Χονγκ Κονγκ. Ωστόσο, η ελευθερία της έκφρασης βρίσκεται αντιμέτωπη με πρωτοφανείς προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά ευαίσθητα πολιτικά θέματα.

Ο ασυνήθιστα υψηλός αριθμός ερωτήσεων και συστάσεων που απευθύνθηκαν στο Χονγκ Κονγκ στο πλαίσιο της καθολικής περιοδικής εξέτασης (UPR) των Ηνωμένων Εθνών για την Κίνα, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2018, αντικατοπτρίζει επίσης τις ανησυχίες της διεθνούς κοινότητας σχετικά με την υποβάθμιση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων στο Χονγκ Κονγκ κατά τα τελευταία έτη. Η βελτίωση της προστασίας άλλων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως των δικαιωμάτων των μεταναστών εργαζομένων, των παιδιών και των ατόμων ΛΟΑΔΜ, αποτέλεσε επίσης αντικείμενο συστάσεων για ανάληψη περαιτέρω δράσης στο πλαίσιο της UPR.

Παρά τις αρκετές πολιτικά ευαίσθητες υποθέσεις, το κράτος δικαίου κατά κανόνα υπερίσχυσε και η δικαιοσύνη συνέχισε να επιδεικνύει ανεξαρτησία και συνεπή τήρηση της δέουσας διαδικασίας.

Το κράτος δικαίου, η διαφάνεια του κανονιστικού πλαισίου, τα πολύ χαμηλά επίπεδα διαφθοράς και εγκληματικότητας, σε συνδυασμό με την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, συνέβαλαν στη διατήρηση και στην ενίσχυση του ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος το οποίο συνιστά το βασικό στοιχείο της επιτυχίας του Χονγκ Κονγκ. Το Χονγκ Κονγκ παρέμεινε ανταγωνιστικό διεθνές επιχειρηματικό και χρηματοοικονομικό κέντρο, ο κύριος κόμβος παγκοσμίως για επιχειρηματικές συναλλαγές με την ηπειρωτική Κίνα και σημαντικός κόμβος για την περιοχή Ασίας-Ειρηνικού. Το Χονγκ Κονγκ φιλοξενεί επί του παρόντος περισσότερες από 2 200 εταιρείες της ΕΕ, εκ των οποίων περίπου οι μισές χρησιμοποιούν το Χονγκ Κονγκ ως περιφερειακή έδρα ή διατηρούν εκεί περιφερειακά γραφεία.

Το 2018 εγκαινιάστηκαν δύο μεγάλα έργα υποδομής που συνδέουν το Χονγκ Κονγκ με την ηπειρωτική χώρα: μια σιδηροδρομική σύνδεση υψηλής ταχύτητας που συνδέει το Χονγκ Κονγκ με το σιδηροδρομικό δίκτυο της ηπειρωτικής χώρας μήκους 25 000 km και η γέφυρα Χονγκ Κονγκ-Zhuhai-Μακάο. Τόσο η σιδηροδρομική σύνδεση όσο και η γέφυρα έχουν αυξήσει τη συνδεσιμότητα των πόλεων της ευρύτερης περιοχής του Κόλπου και θα συμβάλουν στη μεγαλύτερη ολοκλήρωση με την ηπειρωτική χώρα, η οποία συνεπάγεται όχι μόνο νέες ευκαιρίες αλλά και νέες προκλήσεις.

Παρότι η διαδικασία φαίνεται να έχει παγώσει επ' αόριστον, η ΕΕ παροτρύνει τις αρχές της ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ και της κεντρικής κυβέρνησης να επανεκκινήσουν τη διαδικασία εκλογικής μεταρρύθμισης όπως κατοχυρώνεται στον θεμελιώδη νόμο και να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με ένα δημοκρατικό, δίκαιο, ανοικτό εκλογικό σύστημα που θα χαρακτηρίζεται από διαφάνεια. Η καθολική ψηφοφορία θα προσφέρει στην κυβέρνηση μεγαλύτερη δημόσια στήριξη και νομιμότητα για την επίτευξη των οικονομικών στόχων του Χονγκ Κονγκ και την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων.

Πολιτικές εξελίξεις

Το 2018 ήταν ένα έτος πλούσιο σε πολιτικά γεγονότα. Το Χονγκ Κονγκ αντιμετώπισε νέες προκλήσεις όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες, όπως το δικαίωμα του εκλέγεσθαι και η ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι. Ο εκπρόσωπος της ΥΕ/ΑΠ προέβη σε τρεις δηλώσεις¹ σε διάστημα μικρότερο του ενός έτους, κάτι που ήταν πρωτοφανές.

Ο χώρος για άσκηση αντιπολίτευσης στο Χονγκ Κονγκ στενεύει. Σε διάφορους υποψήφιους της αντιπολίτευσης, μεταξύ των οποίων η Agnes Chow και ο πρώην βουλευτής Lau Siu-Lai, απαγορεύτηκε η συμμετοχή στις αναπληρωματικές εκλογές για το Νομοθετικό Συμβούλιο λόγω της πολιτικής τους τοποθέτησης ή των πολιτικών τους απόψεων. Οι σχετικές αποφάσεις λήφθηκαν από τον υπεύθυνο διοργάνωσης των εκλογών, ο οποίος διορίστηκε από την Επιτροπή Εκλογικών Υποθέσεων, και στη συνέχεια η κυβέρνηση υπεραμύνθηκε αυτών. Η νομική κοινότητα του Χονγκ Κονγκ αμφισβήτησε τη νομιμότητα και τη συνταγματικότητα

¹ 1) [Δήλωση της 29ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με την απόφαση απαγόρευσης της συμμετοχής της Agnes Chow σε αναπληρωματικές εκλογές για το Νομοθετικό Συμβούλιο](#)

2) [Δήλωση της 24ης Σεπτεμβρίου 2018 σχετικά με την απόφαση απαγόρευσης του Εθνικού Κόμματος του Χονγκ Κονγκ](#)

3) [Δήλωση της 8ης Οκτωβρίου 2018 σχετικά με την άρνηση ανανέωσης θεώρησης για αλλοδαπό δημοσιογράφο στο Χονγκ Κονγκ.](#)

των αποφάσεων. Τον Δεκέμβριο, απαγορεύτηκε στο νυν μέλος του Νομοθετικού Συμβουλίου Eddie Chu η συμμετοχή σε εκλογές για την ανάδειξη επαρχιακών εκπροσώπων λόγω της πολιτικής στάσης του.

Οι απορριφθέντες υποψήφιοι μπορούν να υποβάλουν εκλογική ένσταση και να ζητήσουν δικαστική επανεξέταση, αλλά η διαδικασία αυτή μπορεί να διαρκέσει πολλά έτη και, συνεπώς, δεν συνιστά αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Το δικαίωμα του εκλέγεσθαι χωρίς αδικαιολόγητους περιορισμούς διασφαλίζεται από τον Χάρτη Δικαιωμάτων του Χονγκ Κονγκ και κατοχυρώνεται στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ICCPR), το οποίο το Χονγκ Κονγκ έχει επικυρώσει. Η ΕΕ καλεί την ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ να τηρεί τα δικαιώματα αυτά.

Τα τελευταία χρόνια, στο Χονγκ Κονγκ έχει κάνει την εμφάνισή του ένα τοπικιστικό κίνημα το οποίο ζητεί αυτοδιαχείριση ή ακόμη και ανεξαρτησία. Παρότι οι φωνές υπέρ της ανεξαρτησίας έχουν πολύ περιορισμένη απήχηση στην κοινωνία και καμία διεθνή υποστήριξη, εγείρουν ερωτήματα σχετικά με τα όρια μεταξύ της θεμιτής ελευθερίας της έκφρασης και της υποκίνησης σε στάση. Τα ζητήματα αυτά δεν έχουν διευκρινιστεί ακόμη νομικά. Το τελευταίο έτος, η κυβέρνηση της ΕΠΔ του Χονγκ Κονγκ, με προτροπή της κεντρικής κυβέρνησης, υιοθέτησε μια νέα πολιτική μηδενικής ανοχής έναντι οποιασδήποτε αναφοράς σε «αυτοδιαχείριση» ή σε «ανεξαρτησία», για λόγους εθνικής ασφάλειας και παραβίασης του θεμελιώδους νόμου.

Στις 24 Σεπτεμβρίου, ο Υπουργός Ασφάλειας απαγόρευσε τη λειτουργία ή τη συνέχιση της λειτουργίας του Εθνικού Κόμματος του Χονγκ Κονγκ (HKNP). Το HKNP υποστήριζε την ανεξαρτησία του Χονγκ Κονγκ με ειρηνικά μέσα όπως διανομή φυλλαδίων, διεξαγωγή δημόσιων συζητήσεων και σιωπηρές καθιστικές διαμαρτυρίες. Το κόμμα αυτό είχε πολύ λίγα μέλη. Είναι η πρώτη φορά που απαγορεύεται πολιτικό κόμμα στο Χονγκ Κονγκ. Η νομική κοινότητα του Χονγκ Κονγκ αμφισβήτησε την απόφαση διότι στερείτο νομικών λόγων, ήταν δυσανάλογη και αντέβαινε στη διεθνή νομολογία σε τέτοια ζητήματα. Η απόφαση θα έχει, κατά πάσα πιθανότητα, ευρύτερες αποτρεπτικές συνέπειες για την ελευθερία της έκφρασης και του συνεταιρίζεσθαι και την πολιτική δραστηριότητα.

Στις 5 Οκτωβρίου, η κυβέρνηση αρνήθηκε να ανανεώσει τη θεώρηση εργασίας του Victor Mallet, συντάκτη των Financial Times για την Ασία και αντιπροέδρου της Λέσχης Ξένων Ανταποκριτών. Ο Mallet είχε συντονίσει ομιλία του ακτιβιστή υπέρ της ανεξαρτησίας Chan Ho-tin, μέλους του προαναφερόμενου HKNP, τον Αύγουστο, όταν δεν είχε απαγορευθεί ακόμη το κόμμα. Ελλείψει πειστικής εναλλακτικής εξήγησης, η απόφαση φαίνεται να βασίστηκε σε πολιτικά κίνητρα. Η πίεση αυτή σε βάρος δημοσιογράφων είναι πρωτοφανής στο Χονγκ Κονγκ και προκαλεί σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την άσκηση της ελευθερίας του Τύπου. Οι ανησυχίες για αυτολογοκρισία των δημοσιογράφων εντείνονται. Το Χονγκ Κονγκ υπερηφανεύεται ότι είναι μια ανοικτή διεθνής πόλη όπου η ελευθερία της έκφρασης δεν τίθεται εν αμφιβόλω και όπου η ελευθερία του Τύπου και της πληροφόρησης γίνεται πλήρως σεβαστή. Ο περιορισμός του έργου των δημοσιογράφων, συμπεριλαμβανομένου του έργου των αλλοδαπών δημοσιογράφων, θα έβλαπτε σοβαρά τη φήμη του Χονγκ Κονγκ και τα διαπιστευτήριά του ως οικονομικού και επιχειρηματικού κόμβου.

Επιπλέον, στις 8 Νοεμβρίου, απορρίφθηκε η αίτηση του Victor Mallet για τουριστική θεώρηση εισόδου στο Χονγκ Κονγκ. Ήταν η δεύτερη φορά μέσα σε ένα έτος που το Χονγκ Κονγκ αρνήθηκε την είσοδο σε πολίτη της ΕΕ, προφανώς για πολιτικούς λόγους (μετά τον Benedict Rogers τον Οκτώβριο του 2017).

Το **κράτος δικαίου** εξακολουθεί να είναι αρκετά ισχυρό και οι δικαστικές διαδικασίες και η δέουσα διαδικασία τηρούνται πλήρως. Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης δεν αμφισβητείται. Τα τελευταία έτη εξετάστηκαν διάφορες πολιτικά ευαίσθητες υποθέσεις και ορισμένες βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη². Σε αρκετές περιπτώσεις το 2018, το Ανώτατο Δικαστήριο ακύρωσε ποινές φυλάκισης που συνδέονταν με τη συμμετοχή σε ενέργειες διαμαρτυρίας. Τον Δεκέμβριο, το Δικαστήριο ήρε τους περιορισμούς που είχαν επιβληθεί σε μια δημοφιλή περιοχή διαδηλώσεων έξω από τα κεντρικά γραφεία της κυβέρνησης (γνωστή ως Πλατεία των Πολιτών), υπενθυμίζοντας στην κυβέρνηση τη σημασία της ελευθερίας του συνέρχεσθαι.

Ωστόσο, οι δραστήριες προσπάθειες δίωξης εκ μέρους της κυβέρνησης και η σκληρότερη στάση της έναντι αδικημάτων που σχετίζονται με διαμαρτυρίες, όπως η παράνομη συνάθροιση, έχουν ήδη αποτρεπτικές συνέπειες για την κοινωνία των πολιτών, τον πολιτικό ακτιβισμό και, εν τέλει, τη δημοκρατική διαδικασία.

Ορισμένοι πολιτικοί αμφισβήτησαν τον ρόλο αλλοδαπών δικαστών στα δικαστήρια του Χονγκ Κονγκ, υποστηρίζοντας ότι μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο την εθνική ασφάλεια. Ωστόσο, ο Ανώτατος Διοικητής υπεραμύνθηκε σθεναρά της πρακτικής, υποστηρίζοντας ότι είναι επωφελής για το κράτος δικαίου του Χονγκ Κονγκ.

Στις 11 Μαρτίου και στις 25 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκαν **αναπληρωματικές εκλογές** για την αντικατάσταση των πέντε από τους έξι βουλευτές που αποκλείστηκαν. Οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν χωρίς κάποιο σοβαρό συμβάν. Οι πανδημοκρατικοί ανέκτησαν μόνο δύο έδρες. Οι φιλικά προσκείμενοι στο καθεστώς βουλευτές διατηρούν τον έλεγχο του νομοθετικού σώματος.

Η **αμφιλεγόμενη συμφωνία συνεγκατάστασης του σιδηροδρόμου υψηλής ταχύτητας** εγκρίθηκε από το Νομοθετικό Συμβούλιο και τέθηκε σε ισχύ το 2018. Η λειτουργία της σιδηροδρομικής σύνδεσης υψηλής ταχύτητας με την Κίνα ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2018. Ο σιδηρόδρομος θα βελτιώσει τη συνδεσιμότητα μεταξύ Χονγκ Κονγκ και Κίνας αλλά η ίδια η συμφωνία συνεγκατάστασης είναι αμφιλεγόμενη. Στην ηπειρωτική Κίνα έχει χορηγηθεί σχεδόν αποκλειστική δικαιοδοσία σε μια καθορισμένη περιοχή του εδάφους της ΕΔΠ, η οποία αποκαλείται «Ηπειρωτική Περιοχή Λιμένα». Στο πλαίσιο διαφόρων δικαστικών επανεξετάσεων αμφισβητήθηκε η νομιμότητα αυτής της συμφωνίας συνεγκατάστασης και η συμβατότητά της με την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα» και τις διατάξεις του θεμελιώδους νόμου. Στις 12 Δεκεμβρίου, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε ότι η συμφωνία είναι συνταγματική και μπορεί να παραμείνει σε ισχύ· κατά της απόφασης αυτής είναι πιθανό να ασκηθεί έφεση.

Τα γενικά προξενεία των κρατών μελών της ΕΕ στο Χονγκ Κονγκ ενημερώθηκαν επισήμως σχετικά με τις νέες ρυθμίσεις όσον αφορά την προξενική συνδρομή και προστασία στην Ηπειρωτική Περιοχή Λιμένα μόλις την 3η Απριλίου 2019³.

² Για παράδειγμα, η δίκη των εννέα ηγετών του κινήματος «Occupy Central», οι οποίοι κατηγορούνταν για υποκίνηση δημόσιας όχλησης και παρόμοιες κατηγορίες, ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο· η απόφαση αναμένεται να εκδοθεί τον Απρίλιο του 2019.

³ Στις 31 Ιανουαρίου 2019, το Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας απέστειλε ρηματική διακοίνωση στις πρεσβείες των κρατών μελών στο Πεκίνο, με την οποία τις ενημέρωνε σχετικά με τις νέες ρυθμίσεις.

Το 2017, ο Gui Minhai, Σουηδός πολίτης και ο τελευταίος από τους «αγνοούμενους» βιβλιοπώλες (των οποίων οι υποθέσεις δεν έχουν ακόμη αποσαφηνιστεί ικανοποιητικά), αφέθηκε ελεύθερος από τις αρχές της ηπειρωτικής Κίνας μετά την εξαφάνισή του το 2015. Ωστόσο, τον Ιανουάριο του 2018 τέθηκε ξανά υπό κράτηση. Στις 24 Ιανουαρίου 2018, ο εκπρόσωπος της ΥΕ/ΑΠ εξέδωσε δήλωση⁴ με την οποία ζητούσε την άμεση απελευθέρωσή του. Ο Gui Minhai παραμένει υπό κράτηση. Ανώτεροι εκπρόσωποι της ΕΕ έθιξαν επανειλημμένα την υπόθεσή του στις κινεζικές αρχές.

Ισότητα ευκαιριών, δικαιώματα και ελευθερίες

Το Χονγκ Κονγκ έχει να επιδείξει υψηλό βαθμό ελευθερίας. Η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και η ελευθερία πληροφόρησης στο πλαίσιο της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα» αποτελούν βασικά στοιχεία της ισχύος και επιτυχίας του Χονγκ Κονγκ ως παγκόσμιου επιχειρηματικού κέντρου.

Παρότι τα **μέσα ενημέρωσης** εξακολουθούν να απολαύουν υψηλού βαθμού ελευθερίας, εδώ και αρκετά χρόνια συσσωρεύονται ζητήματα. Οι Δημοσιογράφοι χωρίς Σύνορα, φορέας εποπτείας της ελευθερίας του διεθνούς Τύπου, κατέταξαν το Χονγκ Κονγκ στην 70ή θέση μεταξύ 180 χωρών το 2018 και επισήμαναν τις αυξανόμενες παρεμβάσεις των κινεζικών αρχών στα μέσα ενημέρωσης. Στην ετήσια έκθεσή της του 2018, η Ένωση Δημοσιογράφων του Χονγκ Κονγκ δήλωσε ότι η πλειονότητα των δημοσιογράφων θεωρούσε ότι η ελευθερία του Τύπου είχε επιδεινωθεί σε σύγκριση με το 2017. Ιδιαίτερα επιζήμια για την ελευθερία του Τύπου ήταν η απόφαση της κυβέρνησης του Χονγκ Κονγκ να μην ανανεώσει τη θεώρηση εργασίας του συντάκτη των Financial Times για την Ασία (βλ. ανωτέρω).

Υπάρχουν ενδείξεις αυξανόμενης αυτολογοκρισίας, για παράδειγμα η απόφαση ενός κέντρου τέχνης να ακυρώσει τη συμμετοχή του εξόριστου Κινέζου συγγραφέα Ma Jian σε φεστιβάλ λογοτεχνίας λόγω των πολιτικών του απόψεων. Παρότι το κέντρο ανακάλεσε αργότερα την απόφασή του, το συμβάν είναι ενδεικτικό της νέας αυτοσυγκράτησης και αυτολογοκρισίας που μπορεί να είναι επιζήμιες για την ελευθερία της έκφρασης.

Ορισμένα πολιτικά θέματα, ιδίως η αυτοδιαχείριση και η ανεξαρτησία, φαίνεται να έχουν καταστεί ταμπού χωρίς το κατάλληλο νομικό πλαίσιο για τη διευκρίνιση των περιορισμών. Αυτό επεκτείνεται και στις συζητήσεις στον ακαδημαϊκό χώρο. Γενικά, στο Χονγκ Κονγκ εξακολουθεί να επικρατεί ακαδημαϊκή ελευθερία αλλά υπάρχουν σαφείς ενδείξεις αυξανόμενων πολιτικών παρεμβάσεων στα πανεπιστήμια.

Το Χονγκ Κονγκ συγκέντρωσε πρωτοφανή προσοχή στο πλαίσιο της **καθολικής περιοδικής εξέτασης** (UPR) της Κίνας, η οποία διεξήχθη τον Νοέμβριο του 2018. Δώδεκα χώρες χρησιμοποίησαν την ακρόαση της UPR για να επισημάνουν τις ανησυχίες τους σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Χονγκ Κονγκ. Οι ερωτήσεις/συστάσεις αφορούσαν τα εξής: i) την εφαρμογή της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα»· ii) την υπόθεση του Gui Minhai· iii) τις προκλήσεις για την ελευθερία της έκφρασης, του Τύπου και του συνεταιρίζεσθαι· iv) τα δικαιώματα των ατόμων ΛΟΑΔΜ, των μεταναστών εργαζομένων και των παιδιών. Πέντε κράτη μέλη της ΕΕ διατύπωσαν ερωτήσεις ή συστάσεις για το Χονγκ Κονγκ. Διάφορες ΜΚΟ του Χονγκ Κονγκ σχημάτισαν συνασπισμό ενόψει της UPR προκειμένου να εγείρουν τα ζητήματα με αποτελεσματικότερο τρόπο.

⁴ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/38678/Statement%20on%20the%20detention%20of%20Gui%20Minhai.

Όσον αφορά τα **δικαιώματα των ατόμων ΛΟΑΔΜ**, το Χονγκ Κονγκ δεν διαθέτει γενικό νόμο κατά των διακρίσεων ο οποίος να καλύπτει τις διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου. Ωστόσο, τρεις υποθέσεις-ορόσημα υπέρ της ισότητας των ατόμων ΛΟΑΔΜ το 2018 μπορεί να προλειάνουν το έδαφος για τη θέσπιση τέτοιας νομοθεσίας. Στις 4 Ιουλίου, το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι οι αρχές μετανάστευσης πρέπει να χορηγούν θεωρήσεις συζύγων σε συντρόφους του ίδιου φύλου. Δύο άλλες υποθέσεις εκκρεμούν ακόμη.

Η εμπορία ανθρώπων εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία. Τα τελευταία έτη, η κυβέρνηση του Χονγκ Κονγκ έχει εντείνει τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση του ζητήματος, κυρίως μέσω της πρόσφατης έγκρισης σχεδίου δράσης.

Τον Μάρτιο του 2018, διυπηρεσιακή/διατμηματική διευθύνουσα επιτροπή υψηλού επιπέδου, υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα Διοίκησης, ενέκρινε σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων και τη βελτίωση της προστασίας των αλλοδαπών οικιακών βοηθών στο Χονγκ Κονγκ. Στο σχέδιο περιγράφεται μια δέσμη μέτρων που καλύπτουν την ταυτοποίηση, την προστασία και την υποστήριξη θυμάτων, την έρευνα, την επιβολή, τη δίωξη και την πρόληψη, καθώς και τη συνεργασία με διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη. Το σχέδιο δράσης αποτελεί ευπρόσδεκτο βήμα αλλά δεν μπορεί να αντικαταστήσει ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο.

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να συνεχίσει τη συνεργασία της με το Χονγκ Κονγκ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Το 2018, το γραφείο της ΕΕ, σε συνεργασία με το γραφείο του Υπουργού Ασφάλειας του Χονγκ Κονγκ, διοργάνωσε τρίτο εργαστήριο για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων της.

Όσον αφορά τους **αλλοδαπούς οικιακούς βοηθούς**, ο αριθμός των οποίων ανέρχεται σε περίπου 370 000 στο Χονγκ Κονγκ, εξακολούθησε να μην υπάρχει κατάλληλη εργασιακή και κοινωνική προστασία. Δύο ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία και συγκεκριμένα η υποχρέωση συγκατοίκησης με τους εργοδότες τους και ο κανόνας των «δύο εβδομάδων», βάσει του οποίου οι αλλοδαποί οικιακοί βοηθοί πρέπει να βρουν εργασία εντός δύο εβδομάδων από τη λήξη της σύμβασής τους, διαφορετικά κινδυνεύουν να απελαθούν. Η κυβέρνηση έχει λάβει μέτρα προκειμένου να καταστείλει τη δουλεία λόγω χρεών και τις αθέμιτες πρακτικές των γραφείων εύρεσης εργασίας. Το προαναφερόμενο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και τη βελτίωση της προστασίας των αλλοδαπών οικιακών βοηθών αναμένεται να παράσχει ένα πλαίσιο για την αντιμετώπιση του ζητήματος των δικαιωμάτων των αλλοδαπών οικιακών βοηθών. Για παράδειγμα, τον Δεκέμβριο του 2018 το Υπουργείο Εργασίας δημιούργησε ειδική ανοικτή τηλεφωνική γραμμή για την παροχή στήριξης σε αλλοδαπούς οικιακούς βοηθούς όσον αφορά τα εργασιακά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, αιτήματα παροχής βοήθειας ή καταγγελίες. Η ανοικτή τηλεφωνική γραμμή λειτουργεί 24 ώρες το 24ωρο και διατίθενται υπηρεσίες διερμηνείας.

Φτώχεια και κοινωνική ανισότητα: παρά την ευημερία και το σημαντικό δημοσιονομικό πλεόνασμα του Χονγκ Κονγκ, περίπου 1,37 εκατομμύρια άνθρωποι, ένας στους πέντε κατοίκους, χαρακτηρίζονται πλέον επισήμως ως φτωχοί από την Επιτροπή Φτώχειας της κυβέρνησης. Η φτώχεια αυξάνεται σταθερά την τελευταία 10ετία, όπως και ο αριθμός των πολύ πλούσιων. Κατά συνέπεια, το Χονγκ Κονγκ είναι μία από τις πόλεις με τις μεγαλύτερες ανισότητες στον κόσμο (σύμφωνα με τον συντελεστή Gini). Το χάσμα διευρύνεται, καθώς το πλουσιότερο 10 % των νοικοκυριών έχει 44 φορές περισσότερο εισόδημα από το φτωχότερο 10 % των νοικοκυριών.

Το σύστημα **καταπολέμησης της διαφθοράς** παραμένει ισχυρό και ανθεκτικό. Το Χονγκ Κονγκ έχει να επιδείξει πολύ υψηλά επίπεδα διαφάνειας και μέτρα καταπολέμησης της διαφθοράς. Οι αρχές, καθώς και οι ηγέτες του πολιτικού και επιχειρηματικού κόσμου, αναγνωρίζουν ότι η διαφάνεια είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της ισχυρής θέσης του Χονγκ Κονγκ ως διεθνούς επιχειρηματικού κέντρου.

Σχέσεις Χονγκ Κονγκ και ηπειρωτικής Κίνας

Μέσω πρωτοβουλιών όπως η πρωτοβουλία για την ευρύτερη περιοχή του Κόλπου, η πρωτοβουλία «Μία Ζώνη Ένας Δρόμος», ο σιδηρόδρομος υψηλής ταχύτητας, η νέα γέφυρα και πολλές άλλες οικονομικές και κοινωνικές πρωτοβουλίες, το Χονγκ Κονγκ ενσωματώνεται όλο και περισσότερο στην εθνική ανάπτυξη της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Φαίνεται ότι, μετά το 19ο συνέδριο του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος (το 2017), προέκυψε μια νέα αντίληψη όσον αφορά την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα», τον υψηλό βαθμό αυτονομίας του Χονγκ Κονγκ και την αρχή «διοίκηση του Χονγκ Κονγκ από τους πολίτες του Χονγκ Κονγκ». Οι έννοιες της «ευρείας δικαιοδοσίας» και της «επιμερισμένης διακυβέρνησης», σε συνδυασμό με μια μεγαλύτερη εστίαση σε κόκκινες γραμμές όσον αφορά την εθνική ασφάλεια και την εδαφική ακεραιότητα, προκαλούν ανησυχία για το μέλλον σε ορισμένα τμήματα της κοινωνίας του Χονγκ Κονγκ.

Το έγγραφο πολιτικής της Κίνας σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο δημοσιεύτηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2018, αναφέρει ότι «η κεντρική κυβέρνηση της Κίνας στηρίζει και ενθαρρύνει τις κυβερνήσεις της Ειδικής Διοικητικής Περιοχής του Χονγκ Κονγκ και της Ειδικής Διοικητικής Περιοχής του Μακάο να αναπτύξουν αμοιβαία επωφελή και φιλική συνεργασία με την ΕΕ και τα κράτη μέλη της σε τομείς όπως η οικονομία, το εμπόριο, ο πολιτισμός και ο τουρισμός, σύμφωνα με την αρχή “μία χώρα, δύο συστήματα” και τις διατάξεις των δύο θεμελιωδών νόμων. Δεδομένου ότι το Χονγκ Κονγκ και το Μακάο αποτελούν ειδικές διοικητικές περιοχές της Κίνας, οι υποθέσεις τους εντάσσονται στις εσωτερικές υποθέσεις της Κίνας και δεν θα πρέπει να παρεμβαίνει σε αυτές η πλευρά της ΕΕ».

Παρατηρούνται επαναλαμβανόμενες εντάσεις μεταξύ των πολιτών του Χονγκ Κονγκ και επισκεπτών από την ηπειρωτική Κίνα, οι οποίες οδηγούν σε διαμαρτυρίες, για παράδειγμα κατόπιν της εισροής τουριστών από την ηπειρωτική Κίνα μετά την έναρξη λειτουργίας της γέφυρας Χονγκ Κονγκ-Zhuhai-Μακάο. Τον Σεπτέμβριο, περισσότεροι από 400 ένστολοι στρατιώτες του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού της Κίνας εστάλησαν στο εθνικό πάρκο του Χονγκ Κονγκ για να βοηθήσουν στην απομάκρυνση δέντρων που ξεριζώθηκαν κατά τη διάρκεια του τυφώνα. Πανδημοκρατικοί βουλευτές και τμήματα της κοινωνίας του Χονγκ Κονγκ εξέφρασαν ανησυχία για την ενέργεια αυτή, την οποία θεώρησαν ως μία ακόμη ένδειξη της διάβρωσης της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα».

Οικονομικές εξελίξεις

Σε μακροοικονομικό επίπεδο, η οικονομική δυναμική του Χονγκ Κονγκ επιβραδύνεται. Τα οικονομικά του θεμέλια παραμένουν στέρεα. Η αγορά εργασίας παρέμεινε σε πλήρη απασχόληση, με ποσοστό ανεργίας της τάξης του 2,8 % το τελευταίο τρίμηνο του 2018, το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 20 και πλέον ετών. Η πληθωριστική πίεση παρέμεινε μέτρια. Το 2018 ο υποκείμενος πληθωρισμός των τιμών καταναλωτή ανήλθε σε 2,4 %.

Ωστόσο, η οικονομική δυναμική επιβραδύνθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια του έτους. Η οικονομία αναπτύχθηκε κατά 3 % το 2018 (σε σύγκριση με 3,8 % το 2017) και κατέγραψε σταδιακή επιβράδυνση από 4,6 % το πρώτο τρίμηνο του έτους σε μόλις 1,2 % το τέταρτο τρίμηνο. Αυτή η αλλαγή αντανάκλα κατά κύριο λόγο τη συνεχιζόμενη επιβράδυνση στην ηπειρωτική Κίνα σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις του κλιμακούμενου εμπορικού πολέμου ΗΠΑ-Κίνας. Και οι δύο παράγοντες επιβαρύνουν τον εξωτερικό τομέα και επηρεάζουν αρνητικά την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Η δυναμική των λιανικών πωλήσεων επιβραδύνθηκε σημαντικά, το εξωτερικό εμπόριο αγαθών κατέγραψε αρνητικό πρόσημο προς τα τέλη του έτους και η αγορά ακινήτων σημείωσε πτώση στο δεύτερο εξάμηνο. Το χρηματιστήριο κατέγραψε απώλειες κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2018, αλλά άρχισε να ανακάμπτει στις αρχές του 2019

Πρωτοβουλίες της κυβέρνησης για οικονομική ανάπτυξη: Στο πολιτικό της διάγγελμα του 2018, η Ανώτατη Διοικήτης Carrie Lam επανέλαβε τη δέσμευση της κυβέρνησης για μια διαφοροποιημένη οικονομία, ανακοινώνοντας περαιτέρω σημαντική χρηματοδότηση της έρευνας, με παράλληλη επίσπευση της αναβιομηχάνισης (επιδότηση εγκαταστάσεων έξυπνης μεταποίησης), προώθηση της μεταφοράς τεχνολογίας και δρομολόγηση κυβερνητικών πολιτικών υπέρ της καινοτομίας στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να βελτιώσει τη θέση του Χονγκ Κονγκ ως διεθνούς εμπορικού κέντρου με την υπογραφή περισσότερων διμερών και πολυμερών συμφωνιών. Πιστεύει ότι η συμμετοχή στην κινεζική πρωτοβουλία Μία Ζώνη Ένας Δρόμος και η ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής του Κόλπου παρέχουν ευκαιρίες για νέα ώθηση της οικονομίας.

Αγορά ακινήτων και στέγαση: Τροφοδοτούμενη από τα χαμηλά επιτόκια, το πλεόνασμα ρευστότητας, την έντονη ζήτηση από επενδυτές και την περιορισμένη προσφορά, η αγορά ακινήτων έφτασε σε ύψη ρεκόρ το 2018. Ειδικότερα, για τους πρώτους 9 μήνες του έτους οι τιμές των ιδιωτικών κατοικιών αυξήθηκαν κατά περίπου 14 % σε σύγκριση με το 2017, καθιστώντας το Χονγκ Κονγκ μία από τις ακριβότερες αγορές ακινήτων στον κόσμο. Η αγορά ακινήτων κατέγραψε πτώση στα τέλη του έτους, με αποτέλεσμα να εξανεμιστεί το σύνολο της αύξησης του 2018. Εντούτοις, το Χονγκ Κονγκ παραμένει το λιγότερο προσιτό από άποψη τιμών αστικό κέντρο για τους αγοραστές κατοικίας παγκοσμίως. Το μέσο μέγεθος των διαμερισμάτων στα νέα κτίρια μειώνεται, ώστε να είναι πιο προσιτά στους αγοραστές νέων κατοικιών. Καθώς οι τιμές των κατοικιών και τα ενοίκια στον ιδιωτικό τομέα εξακολούθησαν να σημειώνουν αύξηση, η ζήτηση για κοινωνικές κατοικίες έχει αυξηθεί περισσότερο από ποτέ. Ο μέσος χρόνος αναμονής για στέγαση σε κοινωνικές κατοικίες έχει επιμηκυνθεί στα 5,3 έτη.

Το 2018, οι αρχές του Χονγκ Κονγκ δρομολόγησαν σειρά πρωτοβουλιών για τη βελτίωση της κατάστασης και την αύξηση της προσφοράς κατοικιών. Στις πρωτοβουλίες αυτές περιλαμβάνονται η μετατροπή ακινήτων, η ανακατανομή τοποθεσιών ιδιωτικών κατοικιών για κοινωνικές κατοικίες και η καθιέρωση ειδικού συντελεστή σε κενές νεόδμητες ιδιωτικές κατοικίες.

Οι διεθνείς επιχειρήσεις αναφέρουν τις υψηλές τιμές των ακινήτων ως τον κύριο λόγο για το οποίο το Χονγκ Κονγκ έχει απολέσει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και την ελκυστικότητά του.

Πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος: Η προστασία του περιβάλλοντος παραμένει σημαντική πρόκληση για το Χονγκ Κονγκ. Άρχισε να προσελκύει την πολιτική προσοχή μόλις πρόσφατα. Στο φετινό πολιτικό διάγγελμα, η ατμοσφαιρική ρύπανση αναφέρθηκε μόνο σε σχέση με την κυκλοφορία και τα ανακοινωθέντα μέτρα εστιάζουν

αποκλειστικά στη μείωση των συγκεντρώσεων βασικών ατμοσφαιρικών ρύπων στις οδούς. Για τη βελτίωση της διαχείρισης αποβλήτων, η οποία αποτελεί σημαντική και επείγουσα πρόκληση, προτάθηκε η καθιέρωση συστήματος χρέωσης για τα στερεά απόβλητα. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε επίσης ορισμένα μέτρα για τη μείωση των πλαστικών αποβλήτων, αν και μόνο σε εγκαταστάσεις της κυβέρνησης. Για τη στήριξη της ανάπτυξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η κυβέρνηση εφάρμοσε ένα σύστημα τιμολογίων τροφοδότησης, ανακοίνωσε τη δρομολόγηση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μεγάλης κλίμακας και σχεδιάζει να χαλαρώσει τους περιορισμούς στην εγκατάσταση ηλιακών φωτοβολταϊκών συστημάτων.

Έρευνα, ανάπτυξη & καινοτομία: Στο πολιτικό της διάγγελμα του 2018, η Ανώτατη Διοικήτης Carrie Lam δεσμεύτηκε για την ανάπτυξη του Χονγκ Κονγκ ως διεθνούς κόμβου καινοτομίας και τεχνολογίας, καθορίζοντας μια σειρά μέτρων για την ώθηση της ανάπτυξης στον τομέα της καινοτομίας και τεχνολογίας και στους δημιουργικούς κλάδους. Η κυβέρνηση έθεσε επίσης ως στόχο τον διπλασιασμό των δαπανών για Ε&Α ως ποσοστό επί του ΑΕΠ από 0,73 % σε 1,5 %. Στο πολιτικό διάγγελμα του 2018 ανανεώθηκε η δέσμευση για την επίτευξη των στόχων αυτών και ανακοινώθηκε πρόσθετη χρηματοδότηση για έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και για την αναβιομηχάνιση και τη μεταφορά τεχνολογίας. Ωστόσο, η προσέγγιση της καινοτομίας φαίνεται να εστιάζει αποκλειστικά στην τεχνολογική πρόοδο και θα ωφελείτο από μια πιο ολιστική και ολοκληρωμένη προσέγγιση.

Οικονομικές σχέσεις με την ηπειρωτική Κίνα

Το Χονγκ Κονγκ είναι σημαντικό κέντρο εμπορικής δραστηριότητας για την ηπειρωτική Κίνα: το 2018, το 57 % των επανεξαγωγών του Χονγκ Κονγκ προέρχονταν από την ηπειρωτική Κίνα και το 55 % προορίζονταν για την ηπειρωτική Κίνα.

Το Χονγκ Κονγκ είναι η μεγαλύτερη πηγή υπερπόντιων άμεσων επενδύσεων στην Κίνα, καθώς και ο κορυφαίος προορισμός των εκροών άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) της Κίνας. Μέχρι το τέλος του 2018, το 46,3 % του συνόλου των χρηματοδοτούμενων με υπερπόντια κεφάλαια έργων τα οποία εγκρίθηκαν στην ηπειρωτική Κίνα συνδέονταν με συμφέροντα του Χονγκ Κονγκ. Από την άλλη πλευρά, μέχρι το τέλος του 2017, το απόθεμα ΑΞΕ της Κίνας στο Χονγκ Κονγκ ανήλθε συνολικά σε 981 δισ. USD ή στο 54,2 % των συνολικών εκροών ΑΞΕ. Ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό των επενδύσεων αυτών είναι επενδύσεις σε τεχνολογία: το Χονγκ Κονγκ ήταν η 7η μεγαλύτερη πηγή εισαγωγών τεχνολογίας για την Κίνα από την άποψη της αξίας των συμβάσεων (879 δισ. USD), με ποσοστό 2,9 % επί του συνόλου (στοιχεία του 2016).

Το Χονγκ Κονγκ είναι βασικό κέντρο άντλησης εξωχώριων κεφαλαίων για τις κινεζικές εταιρείες. Τον Δεκέμβριο του 2018, 1 137 εταιρείες της ηπειρωτικής Κίνας ήταν εισηγμένες στο χρηματιστήριο του Χονγκ Κονγκ, με συνολική κεφαλαιοποίηση αγοράς ύψους περίπου 2,6 τρις. USD ή 68 % της συνολικής αγοράς.

Το Χονγκ Κονγκ ανέπτυξε περαιτέρω τη σχέση του με την ηπειρωτική Κίνα στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης συμφωνίας εταιρικής σχέσης Κίνας-Χονγκ Κονγκ (CEPA). Στις 14 Δεκεμβρίου 2018, το Χονγκ Κονγκ και η Κίνα υπέγραψαν **συμφωνία για το εμπόριο αγαθών βάσει της CEPA**. Από την 1η Ιανουαρίου 2019, τα αγαθά καταγωγής Χονγκ Κονγκ που εισάγονται στην ηπειρωτική Κίνα θα επωφελούνται από μηδενικούς δασμούς. Η νέα συμφωνία περιλαμβάνει επίσης περαιτέρω δεσμεύσεις για τη διευκόλυνση του εμπορίου με την ηπειρωτική Κίνα, καθώς και ένα νέο κεφάλαιο που αφορά συγκεκριμένα τη λήψη μέτρων διευκόλυνσης του εμπορίου στην ευρύτερη περιοχή του Κόλπου Guangdong-Χονγκ

Κονγκ-Μακάο. Στο πλαίσιο της CEPA ανακοινώθηκαν επίσης δύο νέα μέτρα για τις **εμπορικές συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών**, τα οποία θα εφαρμοστούν από την 1η Μαρτίου 2019.

Η **ευρύτερη περιοχή του Κόλπου Guangdong-Χονγκ Κονγκ-Μακάο** εξακολούθησε να κατέχει εξέχουσα θέση. Το πολυαναμενόμενο σχέδιο στρατηγικής για την ευρύτερη περιοχή του Κόλπου δημοσιεύτηκε εν τέλει τον Φεβρουάριο του 2019 και σε αυτό το Χονγκ Κονγκ προσδιορίστηκε ως μία από τις τέσσερις βασικές πόλεις της περιοχής (μαζί με τη Shenzhen, την Guangzhou και το Μακάο). Το Χονγκ Κονγκ πρόκειται να διαδραματίσει βασικό ρόλο στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής του Κόλπου μέσω της εδραίωσης της θέσης του ως διεθνούς οικονομικού κέντρου και κέντρου μεταφορών και εμπορικών συναλλαγών στον τομέα των υπηρεσιών· μέσω της ανάδειξης της πόλης σε κέντρο διεθνών νομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών επίλυσης διαφορών· μέσω της ενίσχυσης της θέσης του ως παγκόσμιου υπεράκτιου κόμβου του ρενμινμπί· και μέσω της ανάπτυξης της καινοτομίας και της τεχνολογίας. Ολοκληρώθηκαν ορισμένα εντυπωσιακά έργα υποδομών για τη σύνδεση των πόλεων της ευρύτερης περιοχής του Κόλπου. Το 2018 εγκαινιάστηκε η υψηλής ταχύτητας σιδηροδρομική σύνδεση με την ηπειρωτική Κίνα και η γέφυρα Χονγκ Κονγκ-Zhuhai-Μακάο μήκους 55 km, η οποία είναι η μακρύτερη γέφυρα που διασχίζει θάλασσα στον κόσμο.

Εμπορική πολιτική

Τον Νοέμβριο του 2018, το Χονγκ Κονγκ υποβλήθηκε σε **εξέταση της εμπορικής πολιτικής από τον ΠΟΕ**. Αναγνωρίστηκε ομόφωνα ότι το Χονγκ Κονγκ παραμένει μία από τις πιο ανοικτές, εξωστρεφείς και φιλελεύθερες οικονομίες στον κόσμο, και κατέχει από τις υψηλότερες θέσεις σε παγκόσμιους δείκτες που αφορούν την οικονομική ελευθερία, την ανταγωνιστικότητα και την ευκολία άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το φιλικό προς τις επιχειρήσεις επενδυτικό κλίμα του Χονγκ Κονγκ, η τοποθεσία του, οι έμπειροι πάροχοι υπηρεσιών, το κράτος δικαίου, το ήπιο κανονιστικό περιβάλλον και η μοναδική του θέση στο πλαίσιο της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα» θεωρήθηκαν η βάση της επιτυχίας του και καθοριστικός παράγοντας για την ανταγωνιστικότητά του στο μέλλον.

Το Χονγκ Κονγκ επιδιώκει τη σύναψη περαιτέρω συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών και επενδύσεων, **έχοντας συνάψει τους τελευταίους 18 μήνες πέντε συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών, αριθμός που αποτελεί ρεκόρ**. Το 2018, το Χονγκ Κονγκ υπέγραψε συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών με τη Γεωργία τον Ιούνιο και ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις με τις Μαλδίβες και την Αυστραλία τον Νοέμβριο. Το Χονγκ Κονγκ έχει έξι **συμφωνίες προώθησης και προστασίας των επενδύσεων** για τις οποίες έχει ολοκληρωθεί η διαπραγμάτευση και εκκρεμεί η υπογραφή (Αυστραλία, ΗΑΕ, Μαλδίβες, Μεξικό, Μιανμάρ και Μπαχρέιν). Επιπλέον, βρίσκονται σε εξέλιξη διαπραγματεύσεις με τη Ρωσία και το Ιράν.

Οι διμερείς σχέσεις και η συνεργασία ΕΕ-Χονγκ Κονγκ το 2018

Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα που διεξήχθη από την κυβέρνηση της ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ (2018), περισσότερες από 2 200 εταιρείες της ΕΕ ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα στο Χονγκ Κονγκ και περίπου οι μισές από αυτές χρησιμοποιούν το Χονγκ Κονγκ ως περιφερειακή έδρα ή διατηρούν εκεί περιφερειακά γραφεία. Οι επιχειρήσεις της ΕΕ δραστηριοποιούνται σε ευρύ φάσμα τομέων, κυρίως σε χρηματοπιστωτικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες, εμπορικές συναλλαγές, υλικοτεχνική υποστήριξη, κατασκευές και λιανικό εμπόριο. Οι εταιρείες της ΕΕ είναι βασικοί παράγοντες σε ευρύ φάσμα τομέων της οικονομίας του Χονγκ Κονγκ, συμπεριλαμβανομένου του τραπεζικού και του ασφαλιστικού τομέα και του τομέα των κινητών αξιών.

Το Χονγκ Κονγκ ήταν ο 20ός μεγαλύτερος **εμπορικός εταίρος της ΕΕ στον τομέα των αγαθών** το 2018 και κατετάγη στην 8η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της ΕΕ στην Ασία. Οι εξαγωγές αγαθών της ΕΕ προς το Χονγκ Κονγκ ανήλθαν σε 36,6 δισ. EUR, ενώ οι εισαγωγές από το Χονγκ Κονγκ ανήλθαν σε 9,9 δισ. EUR (πτώση 10,7 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος), με αποτέλεσμα ένα σημαντικό πλεόνασμα ύψους 25,8 δισ. EUR για την ΕΕ, το τέταρτο υψηλότερο πλεόνασμά της από διμερείς εμπορικές συναλλαγές. Οι κύριες εξαγωγές αγαθών της ΕΕ προς το Χονγκ Κονγκ περιλαμβάνουν μηχανήματα και εξοπλισμό, κοσμήματα, είδη ένδυσης, είδη πολυτελείας, τρόφιμα, κρασί και αυτοκίνητα.

Το 2018 η ΕΕ διατήρησε τη θέση της ως δεύτερου μεγαλύτερου εμπορικού εταίρου του Χονγκ Κονγκ μετά την ηπειρωτική Κίνα. Η ΕΕ ήταν ο δεύτερος κατά σειρά προορισμός εξαγωγών και ο τέταρτος μεγαλύτερος προμηθευτής εισαγωγών του Χονγκ Κονγκ κατά τη διάρκεια του έτους.

Το Χονγκ Κονγκ αποτελεί σημαντικό κέντρο για το εμπόριο μεταξύ της Κίνας και της ΕΕ: το 2017, εισαγωγές αξίας σχεδόν 10 δισ. EUR της ηπειρωτικής Κίνας από την ΕΕ διακινήθηκαν μέσω του Χονγκ Κονγκ, ενώ οι επανεξαγωγές αγαθών με προέλευση από την ηπειρωτική Κίνα προς την ΕΕ ανήλθαν συνολικά σε 33 δισ. EUR.

Το Χονγκ Κονγκ είναι ο πέμπτος σημαντικότερος **εμπορικός εταίρος της ΕΕ στον τομέα των υπηρεσιών** στην Ασία, μετά την Κίνα, την Ιαπωνία, τη Σιγκαπούρη και την Ινδία. Το 2017 (το πιο πρόσφατο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία), οι διμερείς εμπορικές συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών ανήλθαν σε 26,6 δισ. EUR. Οι εισαγωγές υπηρεσιών της ΕΕ από το Χονγκ Κονγκ ανήλθαν σε 13,2 δισ. EUR, ενώ οι εξαγωγές προς το Χονγκ Κονγκ ανήλθαν σε 13,4 δισ. EUR, ήτοι πλεόνασμα 233 εκατ. EUR για την ΕΕ.

Οι αμφίδρομες επενδυτικές ροές μεταξύ ΕΕ και Χονγκ Κονγκ αυξήθηκαν σημαντικά:

Σύμφωνα με την Eurostat, το 2017 το Χονγκ Κονγκ ήταν ο τρίτος δημοφιλέστερος προορισμός ΑΞΕ για την ΕΕ (με 17,9 δισ. EUR). Τα στατιστικά στοιχεία του Χονγκ Κονγκ δείχνουν ότι, πλην των εξωχώριων κέντρων, η ΕΕ είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος ξένος επενδυτής στο Χονγκ Κονγκ (μετά την ηπειρωτική Κίνα), με επενδύσεις συνολικής αξίας 149 δισ. EUR, και συμβολή στο 10 % του συνολικού αποθέματος ΑΞΕ έως το τέλος του 2016 (πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία). Η παρουσία παρόχων υψηλής ποιότητας υπηρεσιών, καθώς και το προβλέψιμο ρυθμιστικό περιβάλλον και το κράτος δικαίου στο Χονγκ Κονγκ, συγκαταλέγονται στις κύριες αιτίες για το γεγονός αυτό.

Με τη σειρά του, το Χονγκ Κονγκ κατέστη το 2017 η μεγαλύτερη πηγή ΑΞΕ στην ΕΕ⁵ (με 51,6 δισ. EUR). Η εξέχουσα θέση του Χονγκ Κονγκ στις επενδυτικές σχέσεις με την ΕΕ οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι σημαντικό ποσοστό των ΑΞΕ που καταχωρίζονται στατιστικά ως «ΑΞΕ του Χονγκ Κονγκ» προέρχεται στην πραγματικότητα από την ηπειρωτική Κίνα. Πράγματι, σύμφωνα με το Συμβούλιο Ανάπτυξης του Εμπορίου του Χονγκ Κονγκ, πάνω από το 60 % των εξερχόμενων κινεζικών επενδύσεων κατευθύνεται στο Χονγκ Κονγκ ή διοχετεύεται μέσω αυτού. Ομοίως, σημαντικό ποσοστό των ΑΞΕ της ΕΕ στην Κίνα διέρχεται μέσω του Χονγκ Κονγκ.

Η **δωδέκατη συνάντηση διαρθρωμένου διαλόγου μεταξύ ΕΕ και Χονγκ Κονγκ** πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 7 Δεκεμβρίου 2018. Η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ

⁵ Εξαιρουμένων των εξωχώριων κέντρων.

συμφώνησαν να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στο πλαίσιο του ΠΟΕ, αναλαμβάνοντας τη δέσμευση να συνεργαστούν και να στηρίξουν τις εν εξελίξει προσπάθειες μεταρρύθμισης του οργανισμού. Διεξήχθησαν επίσης επικοινωνιακές συζητήσεις σχετικά με την άρση των εμποδίων στο διμερές εμπόριο. Και οι δύο πλευρές αποτίμησαν την πρόοδο που έχει σημειωθεί στο πλαίσιο του υλοποιούμενου σχεδίου δράσης ΕΕ-Χονγκ Κονγκ για τη συνεργασία στον τομέα της τελωνειακής επιβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και εξέφρασαν την προσδοκία τους για πιθανή περαιτέρω συνεργασία στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας. Στο περιθώριο του διαρθρωμένου διαλόγου πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή τεχνικών πληροφοριών. Φέτος, για πρώτη φορά, πραγματοποιήθηκε επίσης ειδική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την κυκλική οικονομία. Όσον αφορά το μέλλον, η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ προσδιόρισαν την κυκλική οικονομία (συμπεριλαμβανομένων των πλαστικών αποβλήτων) ως σημαντικό τομέα μελλοντικής συνεργασίας. Η ΕΕ επικροτεί τις νέες πρωτοβουλίες της κυβέρνησης του Χονγκ Κονγκ στον τομέα αυτόν και ενθαρρύνει το Χονγκ Κονγκ να εξετάσει μια πιο φιλόδοξη και ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Η συνεργασία όσον αφορά την κυκλική οικονομία θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντική συμβολή στον τομέα αυτόν.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ συνέχισαν τη συνεργασία τους στον **τελωνειακό** τομέα, βάσει σχεδίου δράσης για τη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας χρηματοδοτούμενου μέσω του βασικού πλαισίου για τη διανοητική ιδιοκτησία. Φέτος, για πρώτη φορά, πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή επισκέψεων από τελωνειακούς υπαλλήλους. Όσον αφορά την αξία των κατασχέσεων, στην έκθεση της ΕΕ του 2017 σχετικά με την τελωνειακή επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (η οποία εκδόθηκε το 2018), το Χονγκ Κονγκ εξακολουθεί να αποτελεί τον υπ' αριθμόν έναν τόπο προέλευσης αγαθών που παραβιάζουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Και οι δύο πλευρές εξετάζουν τρόπους περαιτέρω βελτίωσης της συνεργασίας στον τομέα αυτόν.

Τον Οκτώβριο του 2018, οι αρχές του Χονγκ Κονγκ δημοσίευσαν νέα πρόσκληση καταβολής κεφαλαίων για τη στήριξη συμμετεχόντων στο πρόγραμμα «**Ορίζων 2020**» από την Ειδική Διοικητική Περιοχή (ΕΔΠ). Ερευνητές, εταιρείες, ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια από την ΕΔΠ μπορούν να συνεργαστούν με Ευρωπαίους εταίρους για τη συμμετοχή σε έργα στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» και τη βέλτιστη αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχει η ΕΕ στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας. Για την περίοδο 2018/2019 προβλέπεται συνολικός προϋπολογισμός 9 εκατ. δολαρίων Χονγκ Κονγκ (περίπου 1 εκατ. EUR). Θα εξεταστούν έργα τόσο βασικής όσο και εφαρμοσμένης έρευνας υψηλής ακαδημαϊκής αξίας.

Κατά τη διάρκεια του 2018, η ΕΕ παρακολούθησε την υλοποίηση των δεσμεύσεων που ανέλαβε το Χονγκ Κονγκ το 2017, βάσει της οποίας το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησε να μην θεωρήσει το Χονγκ Κονγκ ως **μη συνεργάσιμη δικαιοδοσία για φορολογικούς σκοπούς**. Ειδικότερα, η ΕΕ επικρότησε την επέκταση της σύμβασης περί αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής σε φορολογικά θέματα στην ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, καθώς και την ενεργοποίηση των αναγκαίων συμφωνιών για την ανταλλαγή πληροφοριών από την ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ. Η ΕΕ συμμερίστηκε επίσης την εκτίμηση του ΟΟΣΑ σχετικά με τρία καθεστώτα (εταιρικά ταμειακά κέντρα, εξωχώριες αντασφαλίσεις και εξωχώριες εξαρτημένες ασφαλίσεις), κατόπιν τροποποιήσεων των καθεστώτων αυτών στις οποίες προέβη η ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ προκειμένου να επιτευχθεί συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΟΟΣΑ. Τον Φεβρουάριο του 2019, το Χονγκ Κονγκ τροποποίησε τα υπόλοιπα δύο καθεστώτα για τα εξωχώρια κεφάλαια και τα εξωχώρια ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια προκειμένου να διασκεδάσει τις ανησυχίες του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τα χαρακτηριστικά κλειστής διάρθρωσής τους. Βάσει

των ανωτέρω, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησε τον Μάρτιο του 2019 ότι το Χονγκ Κονγκ είχε εκπληρώσει τις δεσμεύσεις του όσον αφορά τη χρηστή φορολογική διακυβέρνηση.

Η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ συνέχισαν τη συνεργασία τους για την αύξηση των **διαπροσωπικών επαφών**, ιδίως στους τομείς της ακαδημαϊκής συνεργασίας, της κινητικότητας των σπουδαστών, του πολιτισμού και των δημιουργικών κλάδων.

Το γραφείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Χονγκ Κονγκ και το Μακάο, οι διπλωματικές αποστολές και τα πολιτιστικά ιδρύματα της ΕΕ κατέβαλαν κοινές προσπάθειες για τη βελτίωση της εικόνας της ΕΕ και συνεργάστηκαν με τοπικούς εταίρους σε πολλές δραστηριότητες διαπροσωπικών επαφών. Παραδείγματα αποτελούν το φεστιβάλ κινηματογράφου της ΕΕ, η συμμετοχή της ΕΕ στην έκθεση βιβλίου του Χονγκ Κονγκ για δεύτερη φορά, η Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών, ένας διαγωνισμός ταινιών μικρού μήκους με αντικείμενο την ΕΕ σε συνεργασία με τοπικά σχολεία, μια εκστρατεία για τα ανθρώπινα δικαιώματα διάρκειας ενός μήνα με αφορμή την 70ή επέτειο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αρκετά σεμινάρια με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ ελπίζει να αξιοποιήσει τη δυναμική αυτή ώστε να συνεχίσει τη συνεργασία της με την κυβέρνηση, την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρήσεις του Χονγκ Κονγκ για την προώθηση των ανταλλαγών σχετικά με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες.

Η πρώτη επίσημη επίσκεψη της Ανώτατης Διοικητή Carrie Lam στις Βρυξέλλες πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2018. Η Ανώτατη Διοικητής πραγματοποίησε παραγωγικές συζητήσεις με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jean Claude Juncker, την Ύπατη Εκπρόσωπο/Αντιπρόεδρο Federica Mogherini και την Επίτροπο Cecilia Malmström.

Το 2018 πραγματοποιήθηκαν αρκετές **επισκέψεις υψηλού επιπέδου** από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Χονγκ Κονγκ. Αξίζει να σημειωθούν ιδιαίτερα οι επισκέψεις του προέδρου της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών κ. Steven Maijoor, ο οποίος εκπροσώπησε την ΕΕ στο Οικονομικό Φόρουμ της Ασίας, και της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον Οκτώβριο. Στις 11 Ιουλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε έκθεση σχετικά με την κατάσταση των σχέσεων ΕΕ-Κίνας, η οποία περιέχει τμήμα για το Χονγκ Κονγκ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επαναλαμβάνει την πλήρη υποστήριξή του στην αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα» και συμερίζεται την εκτίμηση που διατυπώνεται στην ετήσια έκθεση της ΕΕ του 2017 σχετικά με τη σταδιακή διάβρωση της αρχής αυτής.